

Короленка, 2014. С. 73-80. URI:
<http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7336>

2. Гриценко Л., Страшко Л. Семантичні та графічні особливості гуцульської та полтавської писанок. Полтавська школа етнодизайну: кол. монографія / кол. авторів: Степаненко М. І., Антонович Є. А., Бутенко В. Г., Тименко В. П., Цина А. Ю. та ін. ; за заг. ред. Титаренко В. П. Полтава : Вид-во «Астроя», 2020. С. 112-124.

3. Кісь А. Вишивка як засіб прилучення молоді до українських народних традицій. Сучасні соціокультурні процеси: компетентісно-аксіологічний аспект : Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (10–11 листопада 2022 р.). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 66-69. URI :
<http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/20754>

4. Сасенко Т. В. Декорування сучасного одягу традиційною вишивкою хрестиком: мистецько-педагогічний аспект. Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2020. Вип. 21. С. 135-147. URI:
<http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16295>

*Титаренко В. М.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти, дизайну та безпеки
життєдіяльності Полтавського національного педагогічного
університет імені В. Г. Короленка*

**НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» У СЬОГОДЕННІ**

Головним завданням держави є організація виховання молодії особистості, яка у ній проживає.

Аналіз науково-методичної літератури, різних публікацій свідчить про те, що і держава і наукові працівники і педагоги усіх закладів (загальної, передвищої та вищої) освіти працюють у цій царині, шукаючи оптимальні заходи вирішення цієї надзвичайно важливої проблеми.

Це важливе питання із виховання патріотизму було і залишається актуальним для українського народу на усіх етапах його існування.

Сучасний тлумачний словник української мови поняття «патріот» (від грец. patriotes) визначає як земляк, співвітчизник. Людина, яка любить свою батьківщину, свій народ [1].

Сліпушко О.М. трактує патріотизм, як любов до Батьківщини, до свого народу, відповідальність за долю Батьківщини, готовність служити її інтересам. Зазначено, що це явище соціально-історичне і в різні епохи має різний соціальний зміст [2].

Гончаренко С.У. у «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» зазначав, що патріотизм – співвітчизник, вітчизна у перекладі з грецької – одне із найглибших почуттів, змістом якого є любов до батьківщини, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури. З цими природними основами патріотизму як народного почуття поєднується його моральне значення як обов'язку і добродійності [3].

Традиції українського народу свідчать про шанобливу любов до України, це також простежуємо у творах народної творчості, легендах і переказах. Ще за часів Київської держави Володимиром Мономахом започатковано у його «Повчанні синам» патріотичне виховання молоді.

Цю проблему визначає Петро Могила, Г. Сковорода, Т. Шевченко, М. Костомаров, Г. Ващенко, Б. Грінченко, І. Франко, В. Сухомлинський.

Сучасні науковці Г. Бех, К. Чорна, О. Тимошенко, О.Вишневіч, Г. Назаренко, М. Стельмахович та багато інших вчених досліджують та впроваджують теорію сучасного патріотичного виховання.

Сухомлинський В. О. стверджував, що «...патріотичне виховання школярів доцільно здійснювати на загальнолюдських та національних цінностях, серед яких провідними є: любов до рідної землі, народу й Батьківщини, любов до найбільш рідних людей, членів сім'ї та родини, любов до рідної мови, шанобливе й бережливе ставлення до історії та культури українського народу, праця на благо свого народу й батьківщини [4].

Аналізуючи наукові публікації можна виділити такі групи напрямів формування патріотизму. Зазначимо, що в сучасних умовах це: до першої групи відноситься ідеологічний, науково-теоретичний, організаційний, нормативно-правовий, фінансово-економічний та педагогічний і методичний напрями. Останні передбачають розробку комплексу навчальних програм та методик із організації і проведенні патріотичного виховання, видання відповідної літератури та особливо для вивчення здобувачами вищої освіти при опануванні навчальної дисципліни «Цивільний захист».

До другої групи відноситься безпосереднє патріотичне виховання у родині, школі, закладах вищої освіти, армії, на виробництві, установах і організаціях тощо.

Таким чином, окремо взята навчальна дисципліна володіє різноманітними засобами, які може застосувати викладач з метою національно-патріотичного виховання. Викладач може використовувати традиційні та нетрадиційні форми навчального процесу, при цьому використовуючи різні візуальні засоби (сучасна відео- та комп'ютерна техніка), аудіовізуальна (кіно, телебачення, відеозаписи), тематичні виховні години.

10ь червня 2010 року була прийнята Концепція військово-патріотичного виховання у Збройних Силах України в якій зазначено, що об'єктами патріотичного виховання є не лише військовослужбовці, але й

допризовники, резервісти, вихованці ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою [5].

У загальноосвітніх навчальних закладах введена дисципліна «Захист Батьківщини», яка забезпечує теоретичну, практичну, фізичну і психологічну підготовку юнаків, а також створює умови для забезпечення формування патріотично-зрілої молодого людини.

Вихованню любові до українського народу сприяють музеї у закладах середньої освіти та вищих навчальних закладах. Так, зокрема, на факультеті технологій та дизайну кілька десятиріч функціонує музей «Народних промислів України», експозиція якого відтворює різні історичні матеріали та знахідки. Упровадження інновацій при проведенні екскурсій музей відвідують студенти різних факультетів університету, учні та вчителі шкіл.

Таким чином, національно-патріотичне виховання передбачає знання історії рідного краю, його культури, традицій, звичаїв, прищеплюючи молоді шанобливого ставлення до розвитку особистісних рис громадянина-патріота нашої держави, любові до українського народу.

Список використаних джерел

1. Ващенко Г. Процес виховання патріотизму // Ващенко Г. Виховання волі і характеру. Київ. 1999.
2. Вишневський О. Сучасне українське виховання // Педагогічні нариси. О Вишневський. Львів. 1996.
3. Концепція військово-патріотичного виховання у Збройних Силах України [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014322-12#Text>.
4. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник / Видання друге, доповнене й виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
5. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Правопис. Граматика/О. М. Сліпушко. 2000. С.319.

6. Стельмахович М. Теорія і практика українського національного виховання: посібник для вчит. поч. клас та студ. пед факульт. / М. Стельмахович. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 1996. 180с.

7. Сухомлинський В.О. Серця віддаю дітям / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори: у 5 т. Київ: Радянська школа. 1976. с.256.

8. Сучасний тлумачний словник української мови: 100000 слів і понять/ За заг. ред. д-ра філологічних наук, проф. В.В. Дубічинського. Х.:ВД «Школа», 2009. с.642.

***Шовкова-Альохіна А. О.**
асистентка кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного
університет імені В. Г. Короленка*

ВИВЧЕННЯ ВИШИВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вишивальне мистецтво відіграє важливу роль в історії української культури. Вивчення студентами цього старовинного народного ремесла, що має глибокі культурні корені, володіє не аби яким потенціалом для розвитку особистості. У сучасному світі, де швидкість життя змушує нас постійно бігти за подіями, вивчення та практика вишивального мистецтва можуть стати не лише способом розваги, але й інструментом для глибшого розуміння себе та світу навколо.

Вишивка відображає традиції, вірування, історію та естетичні смаки різних культур. Вивчення вишивального мистецтва дозволяє здобувачам вищої освіти поглибити своє розуміння культурних цінностей та надбань. Це стимулює інтерес до вивчення народознавства, сприяє розвитку толерантності та міжкультурної взаємодії.

З огляду на це доречним є аналіз впливів вивчення вишивального мистецтва на розвиток культури особистості здобувачів освіти.